

## Nr 1849

av herrar Olof Johansson i Stockholm och Andersson i Nybro  
i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 116 med förslag till lag om  
styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska  
föreningar, m. m.

Demokratiska principer måste bli grundläggande i samarbetet mellan människor också i arbetslivet. Att undanta denna viktiga del av människors tillvaro från demokratiska spelregler är att försvaga demokratin i samhället som helhet. Det finns anledning att se förslaget om styrelserepresentation för de anställda i proposition 1972:116 som ett led i en nödvändig och angelägen demokratiseringsprocess. Förslaget avser försöksverksamhet med styrelserepresentation under en treårsperiod. Naturligtvis är detta medel att uppnå bättre insyn och inflytande för de anställda på arbetsplatserna endast en av många angelägna åtgärder och ingen "lösning" av företagsdemokratiproblemen. Särskilt betydelsefullt är att de anställdas inflytande över den egna arbetssituationen ökar, så att man därigenom kan uppnå en snabbare förbättring av arbetsmiljöerna. Dessutom måste nya former utvecklas för att uppnå inflytande på alla nivåer i företag och på andra arbetsplatser. Det är därför viktigt att styrelserepresentation för de anställda i företagets styrelser utvärderas efter någon tid och erfarenheter insamlas under den pågående försöksverksamheten, inte minst för att möjliggöra en smidig anpassning till åtgärder för fördjupad företagsdemokrati på andra nivåer i arbetslivet.

Som framgår bl. a. av propositionen pågår en rad olika utredningar och verksamheter som syftar till en fördjupad företagsdemokrati. Olika organ för samråd har också inrättats. Sålunda pågår försöksverksamhet inom den statliga företagssektorn. Möjligheter har nyligen öppnats för en motsvarande verksamhet inom den kommunala förvaltningen. Inom statsförvaltningen bedrivs sedan 1969 försöksverksamhet med förvaltningsdemokrati. Inom det privata näringslivet förekommer sedan slutet av 1960-talet försöksverksamhet med samma inriktning i enskilda företagsenheter. För att möjliggöra en metodisk och systematisk utvärdering av pågående utredningar och verksamheter bör dessa aktiviteter tidsplaneras och samordnas -- i samråd med arbetsmarknadens parter -- för att bästa möjliga utbyte av erfarenheter och samordning skall kunna åstadkommas. Riksdagen bör därför nu begära en sådan planering av utredningar och aktiviteter, vilkas syfte är att åstadkomma en demokratisering av arbetslivet, och att denna planläggning framlägges för riksdagen.

Demokratiseringsprocessen i näringslivet kan och måste bedrivas efter flera olika handlingslinjer med sammanfallande syfte. En sådan linje kan vara att redan i företagsformen förändra maktstrukturen, så att de anställda får avsevärt större inflytande. Tyvärr medgav inte direktiven för

aktiebolagsutredningen att denna väg undersöktes. I remissvaren på denna utredning kritiserades detta starkt från bl. a. LO och TCO. Det finns anledning att snarast verkställa en sådan komplettering till nu pågående företagsdemokratiska utredningar med uppgift att framlägga förslag angående en företagsform med en annan maktstruktur än den i dag vanliga, exempelvis likvärdigt inflytande för anställda och företagsägare.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära en plan för samordning av pågående och kommande utredningar och andra aktiviteter syftande till demokratisering av arbetslivet samt

att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att en parlamentarisk utredning tillsätts med syfte att framlägga förslag angående en företagsform vid sidan av aktiebolagen med annan maktstruktur i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 21 november 1972

OLOF JOHANSSON (c)  
i Stockholm

GÖSTA ANDERSSON (c)  
i Nybro